

– № 7. – С. 39–42.

4. Тюрікова, Л. Профілактика вживання наркотичних речовин серед учнівської молоді [Текст]// Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2007. – № 4. – С. 18–26.

Ткаченко М.

Науковий керівник – Сеньовська Н. Л.

РОЛЬ СІМ'Ї У ФОРМУВАННІ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Сім'я є основним осередком нашого суспільства. Адже саме вона – це та основна ланка, що його формує. Невід'ємною частиною сім'ї і головною її рисою є діти. З появою майбутнього покоління на плечі батьків лягає відповідальність за них і їхнє життя та низка обов'язків. Від народження дитини батьки повинні усвідомлювати, що під впливом їхнього виховання та прикладу формуватиметься особистість дитини. Вона, мов губка, всотуватиме в себе основні риси поведінки та характеру й на підсвідомому рівні запам'ятовуватиме їх, не аналізуючи як правильні чи неправильні. Модель поведінки батьків завжди буде однією з найважливіших, якщо не єдиною можливою, для дитини. Переважно, більшість людей усвідомлює це, проте, не завжди здатні відповідати тим усталеним взірцям, які були б ідеальними, чи принаймні, близькими до ідеалу.

Мета статті – охарактеризувати значення сім'ї у формуванні здорового способу життя старшокласників.

Дослідження, що проводилися в Україні у 2009 році, з'ясували думку людей стосовно ролі батьків для дитини. 88,1% респондентів визнали, що саме сім'я має найбільший вплив на формування світогляду. На другому місці серед факторів формування особистості, з величезним відривом від першого, опинилися навчально-виховні заклади (школи, дитячі садки, коледжі, вищі навчальні заклади тощо): 45,5% респондентів з дітьми вказали, що навчальні заклади суттєво впливають на формування світогляду дитини, 39,4% визнали, що школи, дитячі садки, коледжі та інші заклади впливають, але не сильно [2].

Відомо, що впродовж всього життя неодноразово відбувається перерозподіл сімейних ролей, але більшість зберігається, змінюючи свій зміст та зовнішні прояви. Спочатку батьки виконують функції контролю та опіки над дітьми, пізніше стають порадиниками та партнерами. Коли у молоді з'являється власне особисте життя і вони менше звертаються за порадою до старших, останні сприймають зміну їх поведінки як ознаку відчуження, хоча на справді це не так: просто змінюються ролі та моделі поведінки [1].

Головне – не втратити момент, коли на життя дитини ще можна вплинути та цим допомогти їй уникнути подальших помилок. Старшокласники – ще неповнолітні, їхні відчуття загострені, що зумовлено статевим дозріванням. Неймовірно бажання самостійно вирішувати життєві ситуації та не менш сильне бажання бачити підтримку, але невтручання, батьків у їх вирішення, є тим пусковим механізмом, що перший розхитує взаємини між двома поколіннями. З одного боку, старшокласник, зважаючи на відсутність досвіду, ще не здатний повністю раціонально та об'єктивно мислити. А з іншого, батьки апріорі не можуть змиритися із думкою, що їхні слова вже не будуть такими важливими чи вирішальними у прийнятті рішень їхньої дитини. Таким чином, виникають первинні конфлікти, причиною яких є, перш за все, нездатність чи небажання зрозуміти один одного.

Однак, не зважаючи на велике бажання самостійності, першим взірцем для дитини є батьки. Взаємини між дорослими, місце на соціальній драбині, спосіб життя – старшокласник усе це бачить і робить висновки як варто діяти, а як ні. Саме батьки мають давати гарний приклад, бути взірцем до якого варто прагнути, і який перевершити.

Що ж часто бачать школярі? Стомлений тато після важкого робочого дня з пляшкою пива та цигарочкою відпочиває перед телевізором. Перші думки, які виникають у неповнолітнього: «А чому мені так не можна, тату ж можна». І хлопець, як люблячий син, бере не найкращий приклад з батька, і вже з друзями відпочиває від важкого навчання десь в парку.

І якщо маленька Галинка з дитинства бачитиме, як сваряться її батьки, як тато підіймає руку на маму, невже в її свідомості закладеться правильне уявлення про чоловіка, що ніби то ж повинен бути опорою? Ці слогди потім конфліктуватимуть із нормальним уявленням про здорову модель стосунків «чоловік–дружина».

Дитина, яка виросла в сім'ї алко- чи нарко- залежних, весь час бачила, як батьки нехтували своїм життям, відчувала на собі вічний брак грошей та жорстокість. Якою ж вона має бути, якщо кращого не знає? Пліч-о-пліч з такими дорослими, ненавмисно, вона перейматиме їхню поведінку, стиль життя, жорстоке відношення до навколишніх, відірваність від суспільства, на початках навіть не усвідомлюючи цей згубний вплив.

Отож, роль сім'ї і формуванні здорового способу життя старшокласників чи не найважливіша, оскільки батьки завжди будуть першим взірцем для дитини у формуванні її характеру та звичок. Щоб уникнути проблем у майбутньому, дорослим потрібно пам'ятати, що їхні діти у будь-якому віці перш за все рівнятимуться на них, тому гарний приклад у здоровому способі життя, стабільних та урівноважених стосунків в сім'ї, поваги одне до одного, сприятиме найкращому розвитку свідомості майбутнього покоління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вербець В.В., Субот О.А, Христюк Т.А. Соціологія: Навчальний посібник. – К.: КОЦДОР, 2009. – 550 с.
2. Сім'я та сімейні відносини в Україні: сучасний стан і тенденції розвитку. К.: ТОВ «Основа-Принт», 2009. – 248 с.